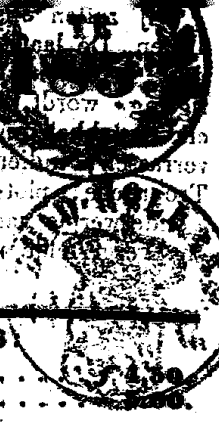

DE GRONDWET.

WOENSDAG 21 SEPTEMBER.

UITGEVERS-DIRECTEUREN: JOH. NOMAN en ZOON, te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet, Jan Hendrikstraat, n. 259.

ABONNEMENTSPRIJS

Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . 1.20
Voor de overige steden des Rijks . . . 1.50

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indië: VAN HAREN NOMAN en KOLFF, te Batavia. Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement f. 60, Ned. Cour.

De Troonrede.

Hetgeen wij verwacht hebben is geschied. De Troonrede is, ter kennisneming van den koninklijken raad, tegenovergestelde rigting, geheel omsluitend geweest. Te vergeefs zal men op in doelen, die tegenovergestelde rigting het Ministerie van Hall voornemens is, het land te besturen, en over de aanleiding zijner komst, ook het ministerie de respons van den Heer DONKER OVERS heeft laten heengaan.

Verreweg het grootste gedeelte van de Troonrede bestaat uit een verslag, dat de Regering doet van den waerlijk zinnigen toestand, waarin ons Vaderland zich bevindt. Daarbij wordt niets nieuws geopenbaard; al wat bekend is, behoort tot de bekende feiten.

Wat betreft werd aan het veelomvattende werk der Regering van onze voornaamste rivieren gearbeid; de werken zijn aanvankelijk voldoende. Landbouw, nijverheid en nijverheid verkeerden in gunstigen toestand. De werken tot verbinding van Nederland met Buitenland erlangen meer en meer uitbreiding; de reeds vroeger goedgekeurde spoorwegen naderen hunne voltooiing. Ook de electro-magnetische telegraaphlijnen worden bij voortdurend vermeerderd en verbeterd. De toestand van handel, scheepvaart en scheepsbouw is voorspoedig. De geldmiddelen des Rijks zijn insgelijks in gewenschten staat.

Het is een bemoedigend tafereel, waarop wij met dankbaarheid nederzien; maar het is tevens eene stilzwijgende lofspraak op het afgetreden Ministerie, dat onder G. H. van Hall, de afgetreden Ministerie mogt overdragen. Wij wenschen elk Ministerie toe, dat het zoodanige erfenis aan zijn opvolger moge achterlaten.

Aangenaam voorzeker is het, ook nu gelijk vroeger, te vernemen, dat de Nederlandsche Regering de beste verstandhouding bewaart met de overige mogendheden. Het is ons, bij de aandachtige overweging der daartoe behorende zinsneden, voorgekomen, dat wij ons verbaasden over het feit, dat de Regering niet te worden met de hoog gewaardeerde, en van belangrijke stelling die in de laatste jaren van de Regering van Hall is geweest. Wij hopen, dat de discussien over de afgetreden Ministerie, daarover eenig licht zullen verspreiden. Tot dus ver toch is niets anders omtrent buitenlandsche betrekkingen bekend geworden, dan dat de Heer LICHTENVELT naar Rome is geweest; dat fransche officieren het kamp bij Zeist hebben bezocht; dat de fransche Minister van Buitenlandsche Zaken tot ridder-grootkruis der orde van den Nederlandschen Leeuw is benoemd geworden, terwijl tegelijkertijd het fransche regeringsblad gewaagt van den hoogmoed der Nederlanders bij het herdenken van den franschen inlijvings-tijd, en dat de Russische gezant uit zijne betrekking is ontslagen.

De zinsnede is de daaropvolgende zinsnede, waarin de Regering te vernemen, dat de Regering van de Staten-Generaal, om de verhouding tusschen Nederland en andere Staten uit te breiden. Wij wisten niet, dat Nederland, als Mogendheid, zich in eene positie bevond, waarin het mogelijk of in staat was, om eene niet-vredelievende staatkunde, te volgen. Wij meenden, dat wij reeds voorlang niet meer in staat waren, eene rigting te geven aan de Europeesche politiek, dat eene vredelievende of eene oorlogszuchtige staatkunde van Nederland weinig gewigts zou leggen in de schaat van den vrede of den oorlog. De vredelievende staatkunde van Nederland wordt, ook wanneer er aanleiding bestond tot eene andere staatkunde, door de positie geboden, die ons land tegenwoordig in de rij der Staten inneemt; en deze uitdrukking, die een verzet wordt bij den magtigen Staat, die daardoor den vrede van Europa bewaart of dwingt, kan bij ons slechts de droevige herinnering opwekken aan een tijd, toen ook de vredelievende of oorlogszuchtige staatkunde van Nederland Europa's toekomst kon helpen regelen. In de tegenwoordige omstandigheden is die uitdrukking een ijdel woord, dat alleen geschreven schijnt ter vol-

doening der ijdelheid van den Heer VAN HALL. Wordt evenwel met deze uitdrukking bedoeld op de

afgetreden Ministerie van Hall, die de Regering van de Staten-Generaal, om de verhouding tusschen Nederland en andere Staten uit te breiden. Wordt met het vrije handelsverkeer al of niet het stelsel van vrijen handel, door het vorig Ministerie gehuldigd, bedoeld? Wil men verklaren, dat men geene poging zal verzuisen, om dat stelsel uit te breiden? Of heeft men slechts willen constateren; dat de gelegenheid daartoe bestaat, zonder zich te verbinden, om van die gelegenheid gebruik te maken? Wij hopen, dat de adressen van antwoord aan deze raadselachtige en dubbelzinnige zinsnede, die heldere, ondubbelzinnige uitlegging zullen geven, waardoor het stelsel van vrijen handel, reeds nu zoo zegenrijk in zijne aanvankelijke uitkomsten, nieuwe kracht en nieuwe duurzaamheid zal erlangen. Daartoe zal te meer reden zijn, nu door deze regering het getuigenis is afgelegd, dat de toestand van handel, scheepvaart en scheepsbouw voorspoedig is, ofschoon de heeren VAN HALL en VAN DONKER OVERS, die dit stelsel van vrijen handel hebben opgehangen van de toekomst, die het land, ten gevolge der wetten, zou verbeiden! De beide Kamers der Staten-Generaal zullen wel doen, ook nu hun zegel te hechten aan het stelsel, in 1850 tot stand gekomen; want de zucht, om in tegenovergestelde rigting te werk te gaan, zou, bij de bekende denkwijze over dit gewichtig punt van twee der tegenwoordige Ministers, dat stelsel wel van lieverlede kunnen bedreigen.

Het is ons, bij de aandachtige overweging der daartoe behorende zinsneden, voorgekomen, dat wij ons verbaasden over het feit, dat de Regering niet te worden met de hoog gewaardeerde, en van belangrijke stelling die in de laatste jaren van de Regering van Hall is geweest. Wij hopen, dat de discussien over de afgetreden Ministerie, daarover eenig licht zullen verspreiden. Tot dus ver toch is niets anders omtrent buitenlandsche betrekkingen bekend geworden, dan dat de Heer LICHTENVELT naar Rome is geweest; dat fransche officieren het kamp bij Zeist hebben bezocht; dat de fransche Minister van Buitenlandsche Zaken tot ridder-grootkruis der orde van den Nederlandschen Leeuw is benoemd geworden, terwijl tegelijkertijd het fransche regeringsblad gewaagt van den hoogmoed der Nederlanders bij het herdenken van den franschen inlijvings-tijd, en dat de Russische gezant uit zijne betrekking is ontslagen.

De zinsnede is de daaropvolgende zinsnede, waarin de Regering te vernemen, dat de Regering van de Staten-Generaal, om de verhouding tusschen Nederland en andere Staten uit te breiden. Wij wisten niet, dat Nederland, als Mogendheid, zich in eene positie bevond, waarin het mogelijk of in staat was, om eene niet-vredelievende staatkunde, te volgen. Wij meenden, dat wij reeds voorlang niet meer in staat waren, eene rigting te geven aan de Europeesche politiek, dat eene vredelievende of eene oorlogszuchtige staatkunde van Nederland weinig gewigts zou leggen in de schaat van den vrede of den oorlog. De vredelievende staatkunde van Nederland wordt, ook wanneer er aanleiding bestond tot eene andere staatkunde, door de positie geboden, die ons land tegenwoordig in de rij der Staten inneemt; en deze uitdrukking, die een verzet wordt bij den magtigen Staat, die daardoor den vrede van Europa bewaart of dwingt, kan bij ons slechts de droevige herinnering opwekken aan een tijd, toen ook de vredelievende of oorlogszuchtige staatkunde van Nederland Europa's toekomst kon helpen regelen. In de tegenwoordige omstandigheden is die uitdrukking een ijdel woord, dat alleen geschreven schijnt ter vol-

Ten aanzien van de Koloniën wordt opgemerkt, dat de toestand, in het algemeen, gunstig is; dat in de binnenlanden van Sumatra de rust werd gestoord, maar met geringe krachtontwikkeling hersteld, terwijl het vertrouwen is, dat de vernieuwde woelingen van Chinezen op Borneo weldra een einde zal worden gemaakt. Waarop dat vertrouwen der Regering is gegrond is niet bekend geworden; wellicht dat de Minister van Koloniën zich bereid zal toonen, om eenige inlichting te geven omtrent het gebeurde op Borneo, waarover, wat de aanleiding en de bijzonderheden betreft, het heden het diepste stilzwijzen is bewaard gebleven. Vreemd

heeft ons evenwel dat vertrouwen, in de ooren geklonken op dezelfde dag, dat de Overland van ons Vaderland niet

de Regering van de Staten-Generaal, om de verhouding tusschen Nederland en andere Staten uit te breiden. Wordt met het vrije handelsverkeer al of niet het stelsel van vrijen handel, door het vorig Ministerie gehuldigd, bedoeld? Wil men verklaren, dat men geene poging zal verzuisen, om dat stelsel uit te breiden? Of heeft men slechts willen constateren; dat de gelegenheid daartoe bestaat, zonder zich te verbinden, om van die gelegenheid gebruik te maken? Wij hopen, dat de adressen van antwoord aan deze raadselachtige en dubbelzinnige zinsnede, die heldere, ondubbelzinnige uitlegging zullen geven, waardoor het stelsel van vrijen handel, reeds nu zoo zegenrijk in zijne aanvankelijke uitkomsten, nieuwe kracht en nieuwe duurzaamheid zal erlangen. Daartoe zal te meer reden zijn, nu door deze regering het getuigenis is afgelegd, dat de toestand van handel, scheepvaart en scheepsbouw voorspoedig is, ofschoon de heeren VAN HALL en VAN DONKER OVERS, die dit stelsel van vrijen handel hebben opgehangen van de toekomst, die het land, ten gevolge der wetten, zou verbeiden! De beide Kamers der Staten-Generaal zullen wel doen, ook nu hun zegel te hechten aan het stelsel, in 1850 tot stand gekomen; want de zucht, om in tegenovergestelde rigting te werk te gaan, zou, bij de bekende denkwijze over dit gewichtig punt van twee der tegenwoordige Ministers, dat stelsel wel van lieverlede kunnen bedreigen.

Het heeft ons leed gedaan te vernemen, dat de oogst niet boven de middelmatige te rekenen zal wezen. Maar het heeft ons zeer bevreemd te hooren gewagen van eene bekommring, die daartoe een belemmering is. Wij, voor ons, hebben hier te lande nog, vergens iets van die bekommring vernomen, en het komt ons voor, dat het Ministerie van allerlei bekommring een nieuw soort van regerings-element tracht te maken. De eene bekommring is nauwelijks bevredigd, of eene andere, waarvan niemand nog iets heeft vernomen, wordt ons van Regeringswege aangekondigd. Wij betwijfelen zeer, of dit eene staatkunde is, geschikt om de bevolking, nauwelijks bekomen van schokkende gebeurtenissen, tot rust en tevredenheid te brengen. Doch wanneer er al bekommring bestaat, dan is het inderdaad nog vreemder, met ophef te hooren gewagen van den dezer dagen genomen maatregel, om de inloof der eerste

toch heeft slechts ten duidelijkste de onkunde van den Heer VAN DOORN in het stuk van financiën aangekondigd onthef niets, en strekt alleen, om de landvoeren te bevoordeelen en de goe gemeente te bevoordeelen, alsof er werkelijk iets anders ware gedaan, om hare eerste levensbehoeften te bedekken te maken. Wij komen op de afgetreden Ministerie, dat de Regering van de Staten-Generaal, om de verhouding tusschen Nederland en andere Staten uit te breiden. Wordt met het vrije handelsverkeer al of niet het stelsel van vrijen handel, door het vorig Ministerie gehuldigd, bedoeld? Wil men verklaren, dat men geene poging zal verzuisen, om dat stelsel uit te breiden? Of heeft men slechts willen constateren; dat de gelegenheid daartoe bestaat, zonder zich te verbinden, om van die gelegenheid gebruik te maken? Wij hopen, dat de adressen van antwoord aan deze raadselachtige en dubbelzinnige zinsnede, die heldere, ondubbelzinnige uitlegging zullen geven, waardoor het stelsel van vrijen handel, reeds nu zoo zegenrijk in zijne aanvankelijke uitkomsten, nieuwe kracht en nieuwe duurzaamheid zal erlangen. Daartoe zal te meer reden zijn, nu door deze regering het getuigenis is afgelegd, dat de toestand van handel, scheepvaart en scheepsbouw voorspoedig is, ofschoon de heeren VAN HALL en VAN DONKER OVERS, die dit stelsel van vrijen handel hebben opgehangen van de toekomst, die het land, ten gevolge der wetten, zou verbeiden! De beide Kamers der Staten-Generaal zullen wel doen, ook nu hun zegel te hechten aan het stelsel, in 1850 tot stand gekomen; want de zucht, om in tegenovergestelde rigting te werk te gaan, zou, bij de bekende denkwijze over dit gewichtig punt van twee der tegenwoordige Ministers, dat stelsel wel van lieverlede kunnen bedreigen.

Eindelijk zal deze regering — en gelijk het de ernstige wensch der Regering is — de gelegenheid schenken, om belangrijke onderwerpen van wetgeving tot afdoening te brengen. Deze woorden toetsende aan de beteekenis, welke de taal daaraan geeft, komen wij tot de slotsom, dat geene nieuwe belangrijke onderwerpen van wetgeving zullen worden aangeboden, maar, vooreerst, aangebodene, hangende gebleven belangrijke onderwerpen van wetgeving tot afdoening zullen worden.

De lijst dezer onafgedane onderwerpen is niet lang. Zal nu, om er slechts een te noemen, de afdoening worden gebracht, de afdoening van wetgeving, waarbij de tegenovergestelde rigting, die de Regering van de Staten-Generaal, om de verhouding tusschen Nederland en andere Staten uit te breiden. Wordt met het vrije handelsverkeer al of niet het stelsel van vrijen handel, door het vorig Ministerie gehuldigd, bedoeld? Wil men verklaren, dat men geene poging zal verzuisen, om dat stelsel uit te breiden? Of heeft men slechts willen constateren; dat de gelegenheid daartoe bestaat, zonder zich te verbinden, om van die gelegenheid gebruik te maken? Wij hopen, dat de adressen van antwoord aan deze raadselachtige en dubbelzinnige zinsnede, die heldere, ondubbelzinnige uitlegging zullen geven, waardoor het stelsel van vrijen handel, reeds nu zoo zegenrijk in zijne aanvankelijke uitkomsten, nieuwe kracht en nieuwe duurzaamheid zal erlangen. Daartoe zal te meer reden zijn, nu door deze regering het getuigenis is afgelegd, dat de toestand van handel, scheepvaart en scheepsbouw voorspoedig is, ofschoon de heeren VAN HALL en VAN DONKER OVERS, die dit stelsel van vrijen handel hebben opgehangen van de toekomst, die het land, ten gevolge der wetten, zou verbeiden! De beide Kamers der Staten-Generaal zullen wel doen, ook nu hun zegel te hechten aan het stelsel, in 1850 tot stand gekomen; want de zucht, om in tegenovergestelde rigting te werk te gaan, zou, bij de bekende denkwijze over dit gewichtig punt van twee der tegenwoordige Ministers, dat stelsel wel van lieverlede kunnen bedreigen.

Wij zullen ons hier in geene verdere gissingen verdiepen. De laatste tijd heeft ons geleerd, welke zonderlinge beelden tegenwoordig door de tegenovergestelde rigting wordt gehecht aan woorden, die vroeger voor elk onafschrikkelijk waren. Het zou ons daar niet verrassen, indien wij, oanks de voortdurende Troonrede, plotseling op den of anderszins buiten woedende onderwerpe van wetgeving behoeft te worden genovergestelde rigting waren vergaard.

Buitenland.

ENGELAND.

In de gestichten voor krankzinnigen in Engeland en Wales, hebben in 1852 de uitgaven beloopt 294,892 ponden sterl.; het overgroot gedeelte hiervan wordt verstrekt door den staat, de parochien, de graafschappen en bijzondere vereenigingen.

Eene Engelsche maatschappij heeft aangeboden, een onderzeeschen telegraaf aan te leggen van de Jonische eilanden naar een of ander punt aan de Oostenrijksche kust. De voorstellen daartoe zijn reeds aan de regering te Weenen onderworpen. Door middel van dezen telegraaf zouden de tijdingen uit het Oosten twee dagen vroeger te Triest aankomen.

Den 17 dezer overleed de admiraal sir C. Adam, gouverneur van het Greenwich-hospitaal, in den ouderdom van 73 jaren. Het afsterven van zijnen broeder, den generaal sir F. Adam, had, nu eens maand geleden, zijne gezondheid en krachten ondermijnd. Ten jare 1790 reeds in dienst getreden, woonde zij het beleg van Toulon, de bezetting der Kaap-kolonie en de expeditie in de Rode Zee bij. In 1800 hielp hij verscheiden vijandelijke fregatten veroveren, en nam later deel aan de verdediging van Tarragona en aan het innemen van Almeria. In 1814 werd hij tot kapitein van het koningsjagt, in 1837 tot vice-admiraal benoemd en voerde achtereenvolgens het bevel over de eskaders in de wateren van Noord-Amerika en West-Indië. Zijne benoeming tot dien post van gouverneur van het Greenwich-hospitaal dateerde van Juli 1841.

Eene nieuwe reuk- of slingerplant *Walsania Gouar-guana*, is van China naar Engeland overgebracht, en op het landgoed van graaf Lindsay te Uffington-hous te zien. De bladen van die plant bedekken het geheele huis van twee verdiepingen, tot aan de schoorsteenen.

Men heeft hier te lande tijding, dat de Amerikaansche stoomboot *Monumental City*, kapitein W. H. Adams, op haren togt van Melbourne naar Sydney, den 15den Mei, verongelukt is, daar zij in Malagoua-baai op eene rots heeft gestooten. Twee en dertig menschen, deels tot de equipage behorende, deels passagiers, waaronder eenige vrouwen en kinderen, hebben het leven verloren.

Per telegraaf kent men hier den hoofdinhoud der berichten, welke de Overlandmail overbrengt. De stoomboot *Chalcutta*, den 15 dezer te Triest aangekomen, heeft bericht van Alexandrie in 109 uren afgelegd. De tijdingen van Calcutta tot den 5 Augustus, van Hongkong tot den 22 en van Bombay tot 28 Julij. In Burma heerscht groote hongersnood en het land werd door de Debits afgevoerd. Het stoomfregat *Moorfisher*, van de O. I. Compagnie, is op de rivier van Rangoon verongelukt, maar geene menschen zijn daarbij omgekomen. In de noordelijke provincie van Indië regte de cholera groote verwoestingen aan. Het leger der opstandelingen in China hield zijne stellingen in. Eene poging der keizerlijke of zogenaamde Tartarsche troepen tot herovering van Amoy was mislukt.

FRANKRIJK.

De aanvoer van granen in het Zuiden des rijks begint weder zijne uitwerking te doen gevoelen; de daling is echter nog niet van aanbelang, omdat men voor het begin des volgenden jaars moet zorgen. De markt der onderscheiden gedeelten des lands begint echter meer en meer op eenen prijs te stellen.

BELGIE.

Onder de wettelijke bepalingen die in de zaal van het congres voor de staatsrekeningen, behoort dat van Businus; en onder de Botschappen dat van Raick.

ZWITSERSLAND.

De groote raad van Tessino heeft den 16den, eene beslissing genomen in de zaak van den haren spoorweg, ter verbinding van midden- en oostelijk Zwitsersland met Italië. De weg van Lukmanier is met 90 toeren 11 mijnen aangenomen. Men had een afderen uitslag ver-

wacht, daar de weg over den St. Gothard meer in den geest der bevolking lag.

Men heeft in Argau en in de meeste andere Zwitsersche kantons, met uitzondering van wat vergelding genomen, een Oostenrijksche consulschap, en de bekeerde beslissingen van het keizerlijk kabinet, betreffende de vrees en de afdrijving van Zwitsersche vrijwilligers.

OOSTENRIJK.

Er zijn berichten uit Athene van 9 dezer. De gemoederen waren, wat het geschil tusschen Rusland en Turkije betreft, zeer bedaard. De regering doet al wat in haar vermoogen is, om de geldmiddelen te verbeteren. Ziekte in de druiven, aardbevingen en brandstichtingen hebben dit schoone, maar ongelukkige land in den jongsten tijd zeer geteisterd.

TURKIJE.

Men heeft geene andere berichten dan die van 5 September uit Konstantinopel. De geest der bevolking was zeer gespannen, doch men vleiende zich nog met eene vredelievende beslissing. Men rekent dat nog wel een tiental dagen de tegenwoordige onzekerheid zal aanhouden, tot dat men het bepaalde antwoord der Porte zal kennen, op de verzoeken van de zijde der bemiddelende mogendheden gedaan. Men bemerkt uit alles, dat die mogendheden al haren invloed, ja bijkans bedreigingen zullen aanwenden, om deze verlangde uitkomst te bereiken. Wanneer de Porte eenmaal de zekerheid zal erlangen, dat de bemiddelende magten geen hulp hoegenaamd zullen bieden, als Turkije den oorlog aanvangt, viert men zich dat zij tot andere gedachten zal komen. Het schijnt dat de gezanten te Konstantinopel in last hebben, de bedoelde taal tot den Divan te spreken, met belofte aan den anderen kant, om de vereenigde vlooten tegen de Turksche bevolking te bezigen, als deze wederom tegen het besluit van toetreding moet zijn. De stelling van den Sultan bij dat alles, is echter hopelijk mogelijk.

Meermalen is in de laatste dagen gesproken van de geschriften, die in de straten van Konstantinopel, en Duitsche bladen hebben er eenige vertaald van medegedeeld. Onder anderen luidt er een aldus:

«O magtige Padischahl! Uwe gezamenlijke onderdanen zijn bereid, in uwe keizerlijke dienst goed en bloed en het leven hunner kinderen op te offeren. Het betaamt u ook, het zwaard van Mahomed, dat gij in de Moskee van Ejab hebt aangeord, even als uwe vaderen en voorzaten, uit de schede te trekken. De wertraging uwer ministers ontstaat uit hunne verwijfheid en kan ons allen in de vreeselijkste gevareu storten. Om deze af te wenden, wenschen uwe dampere legerscharen en uwe trouwe dienaars den oorlog, voor recht en voor onze godsdienst. O Padischahl! zie welwillend neder op onze dringende bede!

In het begin dezer maand waren aan alle hoeken der straten proclamatiën, mede in de Turksche taal, te lezen, waarschijnlijk herkomstig van den Ulemas, en gericht aan Abdul Medschid. De inhoud kwam hierop neder:

«Uw volk is gereed, zijne regten met de wapenen in de hand, te verdedigen; zijt gij uwe vaderen en den trouwen zoon van het zwaard, en voer ons ten oorlog; zoo niet, dan worden de leden van den kroon, en laat dien door een meer waardigen vaxald worden.»

Abdul Medschid verliet den oorlog niet, maar hebben de Ulemas eens overal de overmact, en wordt het onmogelijk hen te onderdrukken, zoodat wanneer de oorlog uitbarst, het te denken is, dat deze slechts met hunnen val eindigt, gelijk eenmaal die der Janitzaren.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Eerste Kamer.

ZITTING VAN DINGSDAG, 20 SEPTEMBER.

Deze zitting geopend zijnde door den waarnemenden president, den heer MARTENS VAN SEVENHOVEN, wordt voorgedragen een koninklijk besluit, waarbij tot Voorzitter der Eerste Kamer, voor het zittingsjaar 1853-54 benoemd is de heer Mr. J. A. PHILIPPS.

Vermits de geloofsbrieven van dien heer, als lid der Kamer, waartoe hij lastelijk is gekozen, moeten worden onderzocht, alvorens hij als Voorzitter kunnig optreden, zoo wordt door den waarnemenden Voorzitter benoemd eene Commissie,

bestaande uit de heeren: van Eysinga, Tonckens en van der Dries, ten einde zich onmiddellijk met het bedoelde onderzoek bezig te houden.

Die Commissie heeft, na eenig verwijl, bij monde van den heer van Eysinga rapport uit, en, naardien al de haar aangehooeden leden, na de verkiezing van den heer Philips betrekkelijk in orde waren bevonden, adviseert zij, dien heer als lid der Kamer toe te laten.

De heer PHILIPPS, door den griffier ter vergaderzaal binnengeleid, neemt den Voorzitters zetel in en houdt de volgende rede:

«Mijne Heeren,

Was de vereerende wijze, waarop ik onlangs door de Staten van Zuid-Holland tot lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal ben herkozen, mij bijzonder aangenaam, niet minder vereerend is het mij, door zijne Majesteit den Koning ten derdemale tot Voorzitter van deze Kamer te zijn benoemd en dit vernieuwd blijk van 's Konings vertrouwen te hebben mogen ontvangen.

Heb ik, Mijne Heeren, in de afgelopen zittingen het belang en het gewigt dezer zoo aanzienlijke betrekking van nabij leeren kennen en tevens de vele bezwaren ondervonden, welke daaraan zijn verbonden, zoo betuig ik volgaarne dat, indien het beoogde doel gelukt zijn, de aan mij opgelegde taak naar den eisen der omstandigheden, ik dit grootelijks aan uwe ondersteuning en aan uwewaardige medewerking zoude te danken hebben.

Geloof echter niet, M. H., dat ik nu zonder schroom weder in uw midden hen opgetreden; — integendeel gevoel ik thans nog meer dan te voren de moeijelijkheid der taak in al haren omvang; en het is even als vroeger, alleen in de hoop op uwe mij meermalen betoonde toegankelijkheid en welwillendheid, waarop ik steeds den grootsten prijs blijf stellen, dat ik trachten zal aan deze mijne nieuwe roeping te beantwoorden.

Van Z. M. den Koning mogten wij op gisteren, bij de opening van de tegenwoordige zitting, bijzonder gunstige en bemoedigende mededeelingen ontvangen, nopens den toestand van onze buiten- en binnenlandsche aangelegenheden, en zult gij, M. H., even als ik, met welgevallen hebben vernomen den voordeeligen staat onzer geldmiddelen, de toezegging van nieuwe voorstellen tot voortgezette delging van 's lands schuld, en het gegeven vooruitzicht op de gelukheid tot het aflossen van belangrijke onderwerpen van wetgeving.

Moge de welligt vele en gewigtige werkzaamheden, welke daaruit ook voor ons, M. H., kunnen voortvloeijen, met belangstelling door ons aangevangen en met uwe gewone zorg worden ten einde gebracht en al onze daartoe aan te wenden pogingen strekken tot bevordering der belangen van ons dierbaar Vaderland.

Hiertoe, M. H., zal ik van mijne zijde weder trachten alle behoeftigheden met orde te leiden en de bepalingen van de wetten en beslissingen van orde te helpen handhaven. Wilt gij, M. H., wederom mij hiertoe met uwen bijstand en hulpvaardigheid ter zijde te staan en ook uw vertrouwen blijven vereeren.

Met den wensch, dat het God behage, om aan mij de noodige krachten tot vervulling mijner pligten te schenken, en dat bovenal de zeges des Allerhoogsten nog rusten op al wat in deze zitting tot welzijn van Koning en Vaderland door ons zal worden tot stand gebracht, verklaar ik de betrekking van Voorzitter dezer vergadering te aanvaarden.

Op voorstel van den heer MARTENS VAN SEVENHOVEN, door andere leden ondersteund, wordt besloten, deze rede te doen drukken.

Zijn ingekomen de geloofsbrieven der nieuw gekozen leden, zijnde de heeren van Aylva van Mandt, van Gollstein van Oldenaller, van Ryckman, Borski en Bosch van Drakestein.

Tot het onderzoek der geloofsbrieven wordt door den voorzitter eene commissie benoemd, bestaande uit de heeren van Eysinga, Tonckens en van den Dries.

Voorzitter heeft ingekomen de geloofsbrieven der nieuw gekozen leden, de heeren de Bruijn, Sassen, van Swinderen, Cost Jordens, de Sitter en de Villers de Pité.

Het het onderzoek der geloofsbrieven wordt door den Voorzitter eene commissie benoemd, bestaande uit de heeren: van Wiel, Insinger en van Rhemen.

Beide commissien verlaten achtereenvolgens de zaal tot het volbrengen harer taak.

Teruggekeerd, wordt door de eerste commissie van den heer VAN EYSINGA rapport uitgebragt, strekkende tot de toelating van de leden, wier geloofsbrieven door die commissie zijn onderzocht en in orde bevonden, de heeren BOSCH VAN DRAKESTEIN evenwel na overlegging van het bewijs van bedafliegging.

Door de tweede commissie wordt bij monde van den heer VAN WIEL rapport uitgebragt omtrent de geloofsbeloven der in de tweede plaats opgenoemde leden. De conclusie van haar rapport strekt tot toelating der heeren van Swinderen, de Sitter, de Bruijn en Sassen, beide laatste na voorafgaande overlegging van het bewijs van bedafliegging, en om de toelating van de heeren Villers de Pité en Cost Jordens aan te houden, op grond dat zij nog niet hebben overgelegd de verklaringen nopens de niet-waargeming van met het lidmaatschap onverenigbare betrekkingen.

De Kamer, zich met de conclusien der beide rapporten vereenigende, wordt tot de toelating van de nieuw gekozen leden besloten, in zoo ver de overgelegde stukken geheel in orde bevonden zijn. Die heeren, voor zoo ver het woordig worden daarna ter Vergadering binnengeleid.

Bij de Kamer zijn nog ingekomen 67 adressen tegen 19 voor de wet op de kerkgenootschappen, en 61 tegen de wet nopens de afdrijving van het kanton van de

Andries. De voorzitter stelt voor die stukken te verzenden aan de commissie voor de petitiën.
De heer VAN DAM VAN ISSKLT meent dat omtrent deze petitiën, betreffende ontwerpen welke reeds wet zijn, geen rapport meer behoeft te worden uitgebragt en stelt voor die stukken bij de overige adressen, zonder nader rapport, ter griffie te deponeren. — De heeren van Ryckevorsel en van Nispen van Pannerden zijn van een tegenovergesteld gevoelen ten aanzien van het voorstel van den president, hetwelk bij stemming met 15 tegen 9 stemmen wordt aangenomen.
Daarna wordt overgegaan tot het trekken der afdeelingen, na afloop waarvan de leden zich in de seetien begehren tot benoeming van voorzitters en ondervoorzitters en van eene commissie tot het ontwerpen van een adres in antwoord op de Troonrede.
De vergadering is vervolgens gescheiden.

Tweede Kamer.

Zaterdag van Dingsdag, 20 September.
De heer LUYBEN, als oudste in jaren, bekleedt het voorzitterschap.

Is ingekomen eene missive van den heer VAN VOORST, daarbij ter kennis der vergadering brengende, dat hij voornemens is, zijne benoeming tot voorzitter van de arrondissementen te Haarlem aan te nemen, dien ten gevolge zijn ontslag weest als lid der Tweede Kamer. Die missive luidt als volgt:

Mijne Heeren!
Ik heb de eer u kennis te geven, dat het Z. M. den Koning behaagd heeft mij, bij besluit van den 12den dezer maand, te benoemen tot President der Arrondissementen te Haarlem.

Het is mijn voornemen deze benoeming aan te nemen en mij aan geene nieuwe verkiezing te onderwerpen. Ik houde mij zoo op, lid te zijn van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Bij het verlaten dezer betrekking is het behoefte voor mijn hart, U, Mijne Heeren, mijnen opregten dank te betuigen, voor de vele blijken van welwillendheid, welke ik, in Uw midden verkeerende, van mijne tegenwoordige zoowel als vroeger medeleden heb mogen ontvangen.

De herinnering aan zoo vele kundige en vaderlandslievende mannen, als ik het voorrecht had te leeren kennen, zal steeds levendig bij mij blijven. Door hun voorbeeld aangemoedigd, heb ik getracht naar vermogen mede te werken tot de aanneming van onderscheidene belangrijke wetten, welke door de gewijzigde Grondwet van 1814 werden gevorderd.

Worden mijne wenschen vervuld, dan zullen de Staten-Generaal, in gemeen overleg met de Regering, voortgaan, op de in dat jaar geleide grondslagen, het gebouw onzer Staats-instellingen verder op te trekken en te voltooien. Zoo zal de welvaart des Vaderlands krachtadig worden bevorderd en de naam der Nederlandsche Natie, op het naauwst aan haren geëerbiedigden Koning verhoogd, in de eerste plaats gehandhaafd. Moge de zegen des Voorzitters der Tweede Kamer op twee werkzaamheden rusten.

Ik heveel mij in het toegenegen aandenken van u allen, Mijne Heeren, en van uwen hooggeschatten griffier met nadruk aan en heb de eer mij met de meeste onderscheiding te noemen.

Uwen zeer dienstw. en geh. dienaar,
Haarlem, 19 Sept. 1858. (get.) VAN VOORST.

Deze missive werd ter kennisneming aangenomen, en zal worden medegedeeld aan den Minister van Binnenlandsche Zaken.
Daarna wordt overgegaan tot het opmaken eener lijst van drie kandidaten voor het voorzitterschap der Kamer, getuende het loopende zitting-jaar. Tot stemopnemers worden benoemd de heeren Taets van Amerongen, van Forcose, Meussen en van Lennep. De uitslag der stemming was als volgt:

Eerste kandidaat: Bij de eerste stemming wordt daartoe verkozen de heer Jhr. Mr. W. Boreel van Hogelanden, afzeggend voorzitter, met 38 van de 47 geldige stemmen. De overigen waren verdeeld: Gevers van Endegeest 3, Rochusden 1, Luyben 1, Van Nispen 1, Groen 1 en blanco 2.

Tweede kandidaat: Eerste stemming: Gevers 14, Van Rappard 13, Groen 8, van Nispen 4, Luyben 2, van Goltstein 1, Godefroi 1, Hoekwater 1, Meussen 1, Band 1 en blanco 1.

Tweede stemming: Gevers 19, van Rappard 12, Groen 8, van Nispen 3, van Goltstein 2, Hoekwater 1, Band 1 en blanco 1.

Herstemming tusschen de heeren Gevers, Groen, van Rappard en van Nispen. Uitslag: Gevers 20, van Rappard 15, Groen 9, van Nispen 2 en blanco 1.

Overstemming tusschen de heeren Gevers en van Rappard. Uitslag: de eerste gekozen met 26 stemmen. De heer van Rappard had 17; blanco 4.

3de kandidaat: Eerste stemming. Luyben 18, van Rappard 11, Groen 11, Strens, van Heiden Remestein 1, Godefroi 2, van Nispen 1 en blanco 2.

Tweede stemming: Luyben 19, Groen 17, van Rappard 11, Godefroi 1 en blanco 2.

Herstemming tusschen de heeren Luyben, Groen, en van Rappard. Uitslag: Luyben 20, Groen 21, van Rappard 2, Godefroi 1 en blanco 3.

Overstemming tusschen de heeren Luyben, die 24 en Groen 21 stemmen verkregen, terwijl 2 blanco waren. — Gekozen de heer LUYBEN.
Deze lijst zal aan Z. M. worden aangeboden door eene commissie, bestaande uit de heeren stemopnemers en de heeren van Nispen, van der Poel, Dirks en van Hoëvell.
Daarna is de vergadering gescheiden.

Z. M. heeft de benoeming van P. de Mufjn, burgemeester van St. Kruis tot secretaris dier gemeente bekrachtigd.

Z. M. heeft aan J. M. L. Mispelblom Beijer, op verzoek, eervol ontslag verleend als plaatsvervanger van den kantonregter te Wychen.

Z. M. heeft benoemd tot ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Kockengen e. a., den heer J. E. Sillbergër, thans commissie der 1ste klasse bij 's Rijks belastingen te Abcoude.

Blijkens een, onder dagteekening van den 9den September jl., van Z. M. consul-generaal te Bergen, in Noord-Wege, ontvangen bericht, was de nieuwe vangst van stokvisch alsteden geheel aangekomen, zijnde de hoeveelheid aanzienlijker dan het vorige jaar, doch de hoedanigheid niet zoo goed, vanwege dezelve grootendeels inwendig niet geheel gezond is. De spijzen zijn matig; men koopt hollandsche sardines tot 71 sh. en de sardines voor de Middellandsche zee tot 68 sh. per waag; bruisende traan geldt spd. 14, en blanke dito spd. 15 per ton; de vraag naar medicijntraan is lang zoo aanmerkelijk niet als verleden jaar. De stokvisch vindt veel aftrek naar Nederland en België; maar minder naar de Middellandsche zee dan vorige jaren.

De vrachten te Begen waren wat hooger, doch niet in verhouding tot de Oostzee-vrachten of tot de vrachten in de Middellandsche en Zwarte zeeën. Er werd besteld 50 cent per waag visch naar Nederland en 50 à 60 cents Hollands naar de Middellandsche zee.

Het Handelsblad meldt, dat te 's Hertogenbosch het gerucht heeft geloopt, dat de standplaatsen der hooftkerk B. Cath. geestelijkheid, zoodanig als die door den Paus zijn aangewezen, door de Hooge Regering zijn erkend; de aartsbisschop van Utrecht zou niet daar, maar te 's Bosch zijn bestuur vestigen.

Z. M. de Koning is heden morgen ten 8 ure uit de residentie naar Soestdijk vertrokken, vanwaar Z. M. op morgen wordt terug verwacht.

* Naar het oordeel van den minister van Binnenlandsche Zaken hebben de gemeente-besturen geene bevoegdheid meer, om, in zake van overtredingen van verordeningen op de plaatselijke belastingen, dadingen aan te gaan, omdat de wet van 29 April 1819 (Sibbl. n. 15), waaruit zij die bevoegdheid alleen ontleenen, bij art. 283 gemeentewet is ingetrokken, en deze laatste geene bevoegdheid tot transigeren verleent. (Gemeentestem.)

* Heden middag zullen de officieren van de dienstdoende schutterij der residentie, zich op het groot stedelijk Badhuis te Scheveningen aan een vriendschappelijk diner vereenigen.

* In de residentie is aangekomen en aan het Hotel Paulez afgestapt de Markies de Pastory, Senateur van het Fransche keizerrijk met familie, en de graaf de Kleszkowskie, zaakgelastigde van Frankrijk in China; en in het Hotel de l'Europe, Z. Excell. de Heer Gerichte, Minister van het Nederlandsche Hof, bij dat van Belyte, komende van Brussel.

De Minister van Binnenl. Zaken heeft bij schrijven van 12 dezer het verlangen te kennen gegeven, om inzage te bekomen van de plaatselijke verordeningen, welke naar aanleiding van de wet van 31 Augustus 1853 (Sibbl. no. 88) zullen worden vastgesteld; en heeft de gemeente-besturen in de provincie Noord-Holland mitgenoodigd, om de verordeningen, welke voortengevolge worden vastgesteld, in duplo aan Ged. Staten in te zenden. Men zal zich herinneren, dat bij bedoelde wet aan plaatselijke besturen de bevoegdheid is toegerekend, in hunne verordeningen de last tot het binnentreden der woningen van de ingezetenen te verstrekken, indien zulks voor de nakoming van eenig voorschrift tot handhaving van de openbare rust of veiligheid, of tot bescherming van het leven of de gezondheid van personen, wordt vereischt.

Door de Koninklijke Marine is bevracht geworden de navolgende 3 schepen: voor Amsterdam, de Asia, kapt. O. Abrahams Jr.; Waadstroom, kapt. J. O. Wijnmalen.

Voor Rotterdam; de Generaal Baron van Geen, kapt. G. Rotgans, van Dordrecht.

Bij de plaatselijke commissie van geneeskundig toezicht te Rotterdam zijn aangegeven op den 19 September: 52 cholera-lidder, 15 herstelden en 37 overledenen.

De Nieuwe Rotterdamse Courant meldt, dat bij den handel een adres circuleert, hetwelk bereds door de voornaamste reeders en handelaars van Rotterdam en Amsterdam geteekend is, en ook van die der andere zeevarende in ons vaderland, ter onderscheiding zal worden aangeboden houdende verzoek, dat tot afschaffing van het last, of tonnegeld mocht worden besloten, opdat de nijverheid mogt worden ontsien van een druk-

kond bezwaar, hetwelk den handel met eene verlagging naar elders bedreigt en de scheepvaart belemmert.

Zondag jl. ten negen ure overleed te Utrecht in den ouderdom van 80 jaren de Hooggeleerde heer Dr. J. J. Wolterbeck, rustend Hoogleeraar aan de Utrechtsche Hoogeschool, een man, die als uitstekend geleerde beroemd en als mensch geacht en bemind was.

In den nacht van den 11den op den 12den dezer is op de Sterrenwacht te Berlijn, door den heer Brühns, eene komeet ontdekt, in het Sterrebeeld van den Lynx staande, niet ver van den Grooten Beer; zij geeft een tamelijk helder licht van zich en volgt eene Z. O. rigting.

Laatsleden maandag had in de St. Antoniuskerk aan den Boschkant eene bijzondere plegtigheid plaats. De zeer Eerwaarde Heer Opdenkamp, pastoor van dezelve, geacht zijn 25 jarig priesterschap door het opdragen eener solemnele dienst, bijgestaan en omringd van zijne orderbroeders en eene talrijke priesterschaar. De kerk was voor deze gelegenheid buitengewoon met wakkere bloemen en toetselijke jaarschriften versierd. De gemeentenaren hadden ter gedachtenis van dit feest, en als geschenk een geheel nieuw stel mis-klederen doen vervaardigen. Ook anderen hadden van hunne deelneming doen blijken door het aanbieden van verschillende kerksieraden. — De mis werd door den jubilaris besloten, met het aanheffen van den lofzang Te Deum welke, even als de geheele dienst, in muziek met begeleiding van groot orkest, door het zang-collegie der kerk werd gezongen.

Door de Provinciale Gr. Comant is bepaald tegen-gesproken, eene door de Grondwet medegedeelde tijding, dat de zoon van den smid te Veendam, die onlangs in eene vechtpartij, ontstaan ten gevolge van verschil over de kerkelijke wet ernstig zoude zijn gewond, zoude zijn overleden, daarbij voegende dat de bedoelde persoon zich in blakenden welstand bevond en dat de twist niet over een punt van Godsdienst was ontstaan. Wij hebben de zaak gewigtig genoeg geacht, om dezelve te onderzoeken en bij dat onderzoek is ons gebleken dat beide dagbladen gedeeltelijk juist onderderrigt zijn geweest. Het eerste verhaal door de Grondwet medegedeeld, dat de oorsprong van den twist gelegen was in een verschil tusschen de protestantsche leden van het gezelschap en de katholieken over de wet op de kerkenootschappen, dat de zoon van den smid zich bevond in een welstand van den smid is geheel bevestigd. Waar is het ook, dat de zoon van den smid zijnde R. K. bij dien twist een slag op het hoofd heeft bekomen die hem heeft doen nederliegen, en waar van hij naar de verklaring van een hooft-gemeentebestuur 21 dagen nog niet zoodanig hersteld zoude zijn, dat hij zijn werk konde hervatten; of hij zich zelf bevindt aan een wondglas, zoudde hebben verwond is ons niet beriet. De tijding van zijnen dood is evenwel een valsche gerucht geweest, daar de gekwetste op 15 dezer nog leefde, ofschoon dan ook niet in blakenden welstand. Het berigt, ons verschaft, hebben wij ontvangen niet uit officiele stukken maar van iemand die ongetuige van den twist is geweest en die ook heeft verklaard, dat zoo daar al het gebruik van sterke dranken de hoofden verhit mogt hebben, de aanleiding tot den twist en de eerste en voornaamste oorzaak van de opgewondenheid der gemoederen wel degelijk was geweest het verschil van zienswijze over de kerkelijke wet. Te Veendam echter, trachten velen, en wij durven dit niemand euvel, de zaak met den mantel der lieft te bedekken, maar nu ze eenmaal voor de periodieke pers is behandeld, mag dat geene reden zijn, om de waarheid, hoe betreurenswaardig dan ook te verbergen. Noord-Nederlandsche Courant.

De Java'sche Gouverneur, tot den 20den Juli, meldend, dat de Gouverneur-generaal van de Indië heeft bepaald, dat de verordeningen op den invoer en het bezit van vuurwapenen en van buskruid in de havens van Palembang en Moerak Kompen nog gedurende een jaar huiten werking zullen blijven. Verder is door Z. E. de invoer van Chinezen in de wester-afdeelingen van Borneo, onverschillig van waar en op welke plaats, onbepaald verboden.

Den 9den Juli heeft de Gouverneur-generaal Buitenzorg verlaten, ten einde nog een gedeelte van het eiland Java te bezoeken. — Den 13den heeft Z. E. de Koeningan overnacht, en de reis naar Chembo voortgezet.

Uit de medegedeelde berichten van de bevestiging der nederlandsche scheepsmagt blijkt, dat de Gouverneur van Sumatra de havens van Melbourne en Sydney in Australië, heeft aangegeven, doch dat door een der gezagvoerders van de aldaar aanwezige schepen de bemiddeling van den bevelhebber is ingeroepen, ter zake van bestaande geschillen. Op beide de plaat-

van zijn de officieren beleefdijk ontvangen, en afschoon te Port Jackson de bemanning verlof had, om aan wal te gaan, zijn van dezelve slechts vier schepelingen gedeert.

Door den Gouverneur-generaal van N. Indië zijn bij het *civil departement* ontzagen, eervol mr. F. H. der Kinderen, landraad van Batavia; — uit 's Lands dienst de ambtenaar L. C. Zowran v. Ranow; — de opziener bij de koffij-bereiding W. A. Schmidt; Benoemd tot 3den commies ter secretarie van Samarang R. E. J. Smijter; tot commies bij den assistent-resident van politie H. C. v. d. Wal; — tot 1sten commies bij de Rekenkamer L. G. A. Miere; tot 2de commies E. J. H. Jeeke en R. W. G. J. v. Waerdenburg; tot 3de commies J. H. Fuchter en J. M. G. Bronggeest; — tot hoofdopziener bij de Landsdrukkerij M. Muller; tot opziener A. F. G. de Pinter; — tot lid van den Raad van Justitie te Soerabaja mr. W. A. v. Jeveren; Gepensioneerd de commies-ontvanger te Passaroean J. J. Riens; Goedgeurd de overplaatsing bij de indigo-cultuur van den opziener H. B. Wiggers naar Bagelen; den opziener B. H. Ont-hoof naar Banjoemas; Z. E. heeft bij het *militair departement*: Goedgeurd de verplaatsing bij het 8de batt. van den 1sten luitenant P. E. A. v. Wijck; bij het 4de van den luit. A. C. v. d. Boon; bij het 7de van den kapit. E. C. v. Daalen en den luit. La Comrad; bij het 12 van den 1sten luit. C. Bekhout en van de luit. W. G. Brakman en C. J. Bijker; bij het garn. 2de afd. van den luit. N. H. Cornelissen; bij het garn. batt. op Sumatra van den luit. H. F. Meijer; bij de mil. adm. als onder-intendant 2de klasse van den betaalm. A. Dekker, als adj. intendanten van J. P. M. de Groot, L. V. E. J. de Swaler; als asp. intendant van J. J. Speekerman van Wezelenburg; — bij de artillerie personeel, van den luit. G. Brongers. Bovendien, bij het wapen der genie tot kapit. W. F. Versteeg; tot 1sten luit. adj. M. A. v. Walchren; — bij de geneesk. dienst tot off. v. gez. 1ste Klasse M. T. Reiche; — bij de mil. adm. tot asp. behalmedeester C. Strickling; — tot commandant van het mil. luit. van arrest te Willem I F. J. Berg; — tot apotheker 1ste klasse H. F. N. Uena; — tot off. v. gez. 2de Klasse C. Helfrich; — tot architect 1ste klasse der genie W. Hine. Z. E. heeft bij het *marine departement* de directie op het etablissement Onrust voorloopig opgedragen aan den luit. ter zee 1ste klasse N. baron Gansnep gen. Tenguagell.

Varia.

Nederlandsch Marktbericht.

Prijscourant van eenige artikelen:
Bischofspreet. ...
Drechtenrekening. werd nog een paar partijtje gekocht, hoewel tot merklijk lageren prijs; 100 kilo f 0.40.
Geschoft nationaal gevoel. Sedert April met veel vraag; door groote toevloeren echter uit Holland en Utrecht (alleen uit de hoofdstad meer dan 51.000 p.; in den laatsten tijd minder veel). Het besigt van de aanneming eener wet tot verbod van uitvoer van dit artikel heeft de prijzen merke-lijk doen dalen.
Ware vrijheidszin. Bijna niet ter markt; de weinige honders er van houden ze op prijs; prijzen nominaal.
Groen onkruid. Met veel voorraad. Groote inkoopten voor afgescheidene rekening hebben de prijzen, juist in den tijd der jongste verkiezingen, merklijk doen rijzen. De groote uitzaai van dit artikel doet speculanten er beducht voor worden, wij voorzien dan ook eene flauwere stemming.
Aristocratie. Hoewel veel aangeboden, merklijk williger.
Minuten. In den laatsten tijd nominaal; over het geheel is de stemming flauwer minder vlug. **Aandeelen Handelsmaatschappij** maken hierop eene gunstige uitzondering.
Buitenlandse Zaken. Hoewel er zeer weinig in gedaan wordt, houden de inkoopten voor Fransche rekening de prijzen ...
Warenverzekering. Voor dit artikel bestond eene levendige vraag; den verzending naar Holland, Utrecht en Friesland ... den 25sten Augustus alleen te ... den 25sten September ... hebbonde ... van de eerste luiten ...
 Er is grond om te gelooven en te ... op den duur een GROEN monopolie wordt ...
Koopman GROEN zegt echter, dat het in de kook bitten is. **Hervorming van het belastingstelsel, van het Koloniaal monopoliestelsel en meer dergelijke kleinigheden.** Sedert de ... Maand April zijn deze artikelen geheel zonder vraag; prijzen nominaal. Het is moeite vergeefs, deze waren aan de markt te brengen, aangezien er zich in al dien tijd geene koopers voor opgedaan hebben.
Aandeelen spoorweg van 's Hage naar Rome. Niet ter ... in de maand Junij (12den tot 29sten), allen voor ... rekening opgekocht.
Reistien. Door den buitensporig hoogen prijs van dit ar- ... het voorjaar, die grootendeels door royale inkoop- ... Utrechtsche en Amsterdamsche rekening zoo hoog is ... weinig liefhebbers meer. Er openbaarde zich in de ... nog wel eenige vraag voor dit artikel ... maar bleven: prijzen toch flauw. Het ... in het voorjaar meer proefhou- dend is dan in den zomer en in het najaar. Koers: 51.000 handteekeningen ...
 iemand van bovenstaande artikelen bediend willende zijn, gelieve zijne commissien, ... te zenden aan de firma ...

Boekbeschouwing.

Wij hebben, reeds in ons N. van 19 Aug. jl., de aandacht onzer lezers gevestigd op eene uitgave van den heer H. A. M. Roelants, te Schiedam: *Handelingen van de Regering en de Staten-Generaal over de grondwets-bepalingen nopens de godsdienst; de verhouding tusschen Kerk en Staat; de organisatie der kerkgenootschappen, zowel die der Hervormde als meer bijzonder die der R. C. kerk, en het Staatsoezigt op de kerkgenootschappen.*
 Van dit, voor de geschiedenis der jongste dagen zoo hoogst interessant werk (waarin eene volledige verzameling wordt gevonden van al de officiële en verdere belangrijke stukken, bescheiden en redevoeringen over die onderwerpen, zoo mede over de wet omtrent de kerkgenootschappen) hebben wij thans de drie eerste afleveringen (384 bl.) voor ons liggen.
 De bewerking schijnt ons toe met veel stelselmatigheid en ten gevolge van een helder doorzicht in de omvangrijke quaestie, welke behandeld wordt, plaats te hebben. De eerste afdeeling omvat *Handelingen over het zesde hoofdstuk der Grondwet van 1848; de tweede afdeeling A de departementen van de Eeredienst; de verhouding tusschen Kerk en Staat; B de organisatie der kerkgenootschappen, meer bijzonder die der Hervormde kerk en C de vrijheid der kerk naar de Grondwet; de R. C. kerkregeling.* Deze tweede afdeeling is van grooter omvang dan de eerste; zij treedt meer bepaald in de gebeurtenissen en handelingen der laatste maanden. Behalve een overzicht van hetgeen sedert de afkondiging der Grondwet over de organisatie der kerkgenootschappen zowel der Hervormde als der R. C. is voorgevallen, tot op de vraag door den heer van Hall, den 29ste November 1852 aan de regering gericht — aangaande den stand der onderhandelingen met den Pauselijken Stoel — vindt men hier alles verzameld wat over de invoering der R. C. hierarchie is voorgevallen, beginnende met de pauselijke allocutie en eindigende met de interpellatie van den heer Dommer van Poldersveldt, en zodoende alles insluitende wat van Maart tot Augustus des loopenden jaars, door en met de zich opgevolgd hebbende Ministerien en Kamers is verhandeld, gelijk ook al de diplomatieke stukken voor en na het hetstel der bismonten tusschen onze regering en het Pauselijke Hof gewisseld.
 Met de vierde aflevering, waarvan de verschijning eerstdaags is beloofd, sluit deze tweede afdeeling, waarmede ook het geheele eerste deel van het werk zal zijn voltooid.
 Het tweede deel, omvattende de derde afdeeling, zal de ... voortzetting der beide voorgaande afdeelingen zijn. ... in volgorde, de volledige handelingen worden ... de zooveel besproken wet op de kerkgenootschappen, ... zal meer bepaald tot de R. C. kerkregeling ... de ontwikkeling van dit geschiedkundig ... als langs wetgevendend weg, bevatten ...
 Sedert de herziening der Grondwet in 1848 is er wel in ons land geen onderwerp ter sprake gekomen, dat meer belangstelling heeft opgewekt dan dat, waarover het aangekondigde werk handelt; en geen onderwerp zal, zelfs met inbegrip van die Grondwetsherziening, zooveel epoëque maken in onze geschiedenis als het vraagstuk, in 1853 over de bisschoppelijke hiërarchie herzen.
 Van daar, dat wij het werk, door den heer Roelants uitgegeven, en kennelijk door eene bekwaame pen bewerkt, met genoegen zagen verschijnen, en ons haasten, het in de belangstelling aan te bevelen van allen, die er prijs op stellen een volledig overzicht van deze gewichtige gebeurtenis te bezitten. Het practisch gebruik zal tevens worden bevorderd, wanneer, gelijk beloofd wordt, na het voltoojen van het werk, een uitvoerig zaakregister daarachter zal worden gevoegd.
 Druk en papier zijn zeer fraai, de correctie is nauwkeurig, de prijs billijk gesteld. Redenen in overvloed om te hopen, dat het aangekondigde werk eene plaats zal vinden in de boekkerij van ieder, die de geschiedenis zijns vaderlands bijhoudt.

Advertentien.

H. A. M. Roelants, te Schiedam heeft uitgegeven, de drie eerste Afleveringen, (vel 1—24) van een werk, getiteld:

Handelingen

REGERING EN DE STATEN-GENERAAL

OVER DE GRONDWETS-BEPALINGEN NOPENS DE GODSDIENST, DE VERHOUDING TUSSEN KERK EN STAAT; DE ORGANISATIE DER KERKGENOOTSCHAPPEN.
 Zowel over de Hervormde als meer bijzonder die der R. C. Kerk, en het Staatsoezigt op de Kerkgenootschappen.
 Volledige verzameling van al de officiële en verdere belangrijke stukken, bescheiden en redevoeringen over die onderwerpen, zoo mede over de wet omtrent de Kerkgenootschappen.
 De prijs per vel druks is 15 Cents.
 Met de vierde Aflevering, die zeer spoedig verschenen wordt, zal het *Eerste Deel* van dit belangrijk werk compleet zijn. Het *Tweede Deel*, de *Geschiedenis der Wet op de Kerkgenootschappen* bevattende, is ter perse.

Bij JOH. NOMAN en ZOON, te Zalt-Bou is op heden van de pers gekomen en alom te verkopen **De C. Hooger**, Kerkelijke Wetten voor de ... den in Nederland. Digeonverzameld en niet aantek. voorzien, gr. 8. in binnenband. f 4.90.
 Register op idem f 0.20.
J. IMMERZEEL JR., Gedichten zonder voor de Declamatie, met platez en fac-sim 8.°, f 2.25.

Schoolgebruik. f 0.75.
MISS HARIETT MARTINEAU, Tweetal v. len, betreffende de Volkshuishoudkunde, met p. der Schrijfster, gr. 8.° f 3.00.

DE INDISCHE WETBOEKEN
 in zakformaat met Alfabetisch Register, geb. in keurige lederen banden.

DE INDIË, Dagblad,

toegewijd aan de belangen van Nederlandsch Indië Sedert 1853 is de INDIË weder wekelijks verschenen, dank zij de belangrijke of algemeene deelneming onschoon men nu juist het dubbele van het vorig onvangst, is de prijs niet verhoogd. De Redactie is langrijk uitgebreid, met behoud nogtans van dezelfde berale beginselen, die het voorstond. Ook heeft dit een aangenamer formaat aangenomen en is vermeer met een belangrijk feuilleton, alles te zamen redenen diegenen, die dit Blad nog niet bezitten, zich hetzelfde aan te schaffen.
 Prijs per jaar voor geheel Nederland franco per slechts f 12.00.
 Bij de Uitgevers **JOH. NOMAN EN ZOON**, te Bommel, en alom kan men hierop intekenen, en niet dan voor een geheel jaar.
 Op aanvraag zijn de verschijnen in mers van dit jaar franco ter inzage bekomen.

Prijs-Courant der Effecten.

20 September 1856.

Nederland.	Pct.	Rusland.	Pct.
Ned. W. Schaaf.	2 1/2	Hopel 1798/1816	5
Dito Certificat.	3	Dito 1828/1829	5
Dito dito	4	Cert. 1831/1838	5
O. I. Leening.	4	Dito Dito	4 1/2
Amort. Syndic.	3 1/2	Dito Hops	4
Hand.-Maats.	4 1/2	Dito Shegitt.	4
Belgie.		Dito dito 5e Ser.	4
Certificaten	2 1/2	Inachr. Assig.	6
D° Rothschild.	2 1/2	Certific. dito	6
Frankrijk.		Polen.	
Obligatien.	3	Obligatien	4
Spanje.		Obligatien	4
Nieuwe	1	Obligatien	4
Dito Buitentl.	3	Obligatien	4
D° Binnenl.	3	Obligatien	4
Bew. Sp. Com.	5 1/2	Obligatien	4
Amort. Schuld.	5 1/2	Obligatien	4
Portugal.		Obligatien	4
Londen	3	Obligatien	4
Dito	3	Obligatien	4
Ned. Bank 117;		Obligatien	4
Braz. bij Roths.		Obligatien	4
Bank-Aktien 4 1/2;		Obligatien	4
Mex. te Londen 3		Obligatien	4
dito Onb. 24 1/2;		Obligatien	4
Green. te Lond. 19 1/2;		Obligatien	4
Ecador 4;		Obligatien	4
Venez. 3 1/2		Obligatien	4
Pera 4 1/2		Obligatien	4
De prijzen hebben zich heden over het algemeen niet op standpunt van gisteren kunnen onthouden, aangezien er op flauwen Loudonsche merk van heden, zoo in binnenl. als tenl. effecten eenige verkoopers waren uitgeoefend welke de markt in meest alle fondsen eren ...			
FRANKFORT, Donderdag 15 Sept. 5 pct. Metal: 3			
Bankactien 1458; 1 pct. Spanje 22 1/2; 3 pct. dito 22 1/2; wissel op Weenen 108 1/2; ...			
De prijzen zijn algemeen weder teruggelopen.			
LONDEN, Maandag 19 September. Consols op t. 9			
Mex. N. 3 pct. 25 1/2; Peru N. 4 1/2 pct. 78; Spanje 22 1/2; dito Certific. 5 1/2; ...			
PARIJS, Maandag 19 September. R. 4 1/2 pct. op t. 107			
dito 3 pct. op t. 77 20; Spanje binnenl. 3 pct. 22 1/2; 1 pct. 22; Belg. 4 1/2 pct. 98 1/2; Rusl. 4 1/2 pct. 99 1/2; Me 5 pct. 96 1/2; Piemont 97 50.			
MADRID, Vrijdag 16 September. Spanje binnenl. 3			
4 1/2; dito nieuwe 1 pct. 23 1/2; Cert. 4.			
WEENEN, Maandag 19 September. Metal 185 1/2			
98 1/2; dito Lit. B 107 1/2; Lot. H. 250 186 1/2; Lomb. V. Bankactien 1350; Zilver 9 1/2; wiss. Londen 10 1/2; ...			

Bij **JOH. NOMAN EN ZOON**, te ...